Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Καταδικάζει τους προσφεύγοντες, ενεχομένους εις ολόκληρον, στα δικαστικά έξοδα.

Due Κακούρης

Everling Galmot Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Νοεμβρίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

O. Due

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ G. FEDERICO MANCINI ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με Διάταξη της 20ής Ιουνίου 1984, το Δικαστήριο ανέθεσε την υπόθεση 50/84, Bensider και λοιποί κατά Επιτροπής, στο τμήμα σας, προκειμένου να εξετάσετε προκαταρκτικά το ζήτημα του παραδεκτού της σχετικής προσφυγής.

Θα αναφέρω εν συντομία πώς εξελίχτηκαν μέχρι εδώ τα πράγματα. Με προσφυγή την

1 — Μετάφραση από τα ιταλικά.

οποία κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Φεβρουαρίου 1984, η ιταλική επιχείρηση Bensider και άλλες έξι βελγικές επιχειρήσεις ζήτησαν, σύμφωνα με το άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, την ακύρωση της αποφάσεως 3717/83 της 23ης Δεκεμβρίου 1983. Η απόφαση αυτή καθιέρωσε, για τις επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβα και τους εμπόρους χάλυβα, πιστοποιητικό παραγωγής και συνοδευτικό έγγραφο των παραδόσεων ορισμένων προϊόντων χάλυβα μέσα στα κράτη μέλη και στις τρίτες χώρες.

Με αίτηση που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Μαρτίου 1984, οι προσφεύγοντες ζήτησαν επίσης την αναστολή της εκτελέσεως της αποφάσεως· η αίτησή τους όμως απορρίφθηκε από τον πρόεδρο του Δικαστηρίου, με Διάταξη της 23ης Μαΐου του ίδιου έτους. Εν τω μεταξύ, με παρεμπίπτουσα αίτηση, που πρωτοκολλήθηκε στις 30 Μαρτίου, η Επιτροπή προέβαλε το απαράδεκτο της προσφυγής, ζητώντας απο το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 91 του κανονισμού διαδικασίας, να αποφανθεί επ' αυτής χωρίς να εισέλθει στην ουσία.

Εξ ου και η προαναφερθείσα Διάταξη περί αναθέσεως.

2. Προτού εκτεθούν τα πραγματικά περιστατικά, από τα οποία ανέκυψε το ζήτημα, το οποίο καλείστε να επιλύσετε, είναι ίσως χρήσιμη μια διευκρίνιση. Στο δικόγραφο της προσφυγής τους, οι προσφεύγοντες χαρακτηρίζονται ως έμποροι προϊόντων σιδήρου και χάλυβα δεύτερης διαλογής; εμπίπτουν επομένως οι προσφεύγοντες στην κατηγορία των «εμπόρων χάλυβα», επί των οποίων εφαρμόζεται η απόφαση 3717/83, όπως εφαρμόζεται και στις επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβα. Το άρθρο 2 της εν λόγω πράξεως ορίζει ως «εμπόρους χάλυβα» «τις επιχειρήσεις διανομής ... που πραγματοποιούν πωλήσεις ... στο εσωτερικό της κοινής αγοράς, των προϊόντων χάλυβα που καθορίζονται στο παράρτημα Ι)».

Ο λόγος ύπαρξης της διατυπώσεως αυτής είναι απλός. Χαρακτηρίζοντάς τους ως «επιχειρήσεις διανομής», επιτρέπει στους εν λόγω εμπόρους να περιληφθούν στο πεδίο εφαρμογής, *ratione personae*, της Συνθήκης ΕΚΑΧ· πράγματι, όπως αυτή ορίζει στο άρθρο 80, επιχειρήσεις κατα την έννοια της Συνθήκης είναι και εκείνες «που ασκούν συνήθως δραστηριότητα διανομής άλλη από την πώληση για οικιακή κατανάλωση ή σε βιοτεχνίες».

Θα δούμε στη συνέχεια ποιες είναι οι σημαντικές συνέπειες που απορρέουν από τον πιο πάνω ορισμό στο δικονομικό πεδίο.

3. Τα πραγματικά περιστατικά ανάγονται ουσιαστικά σε δύο ημερομηνίες: στις 31 Δεκεμβρίου 1983, ημερομηνία δημοσιεύσεως της απόφασης ΕΕ 3717/83 στην Επίσημη Εφημερίδα (L 373), και στις 25 Φεβρουαρίου 1984, ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής ακυρώσεως από τους προσφεύγοντες.

Υπό το φως αυτών των ημερομηνιών, η Επιτροπή προέβαλε την ένσταση στην οποία αναφέρθηκα. Αυτή υποδιαιρείται σε δύο χωριστά «σκέλη αιτιάσεως». Με το πρώτο, που στρέφεται κατά των έξι βελγικών επιχειρήσεων, υποστηρίζεται ότι η προσφυγή ασκήθηκε μετά τη λήξη της τασσόμενης προθεσμίας. Το δεύτερο αφορά τη μοναδική ιταλική επιχείρηση: η προσφυγή της Bensider — υποστηρίζει η Επιτροπή — ασκήθηκε εμπρόθεσμα χάρη στην παρέκταση της προθεσμίας που της παρέχεται λόγω της αποστάσεως μεταξύ της έδρας της και της έδρας του Δικαστηρίου· και αυτή όμως είναι απαράδεκτη, διότι η προσφεύγουσα ήταν ανίκανη να είναι διάδικος όταν κατατέθηκε η προσφυγή της.

Θα εξετάσω την ένσταση με τη σειρά κατά την οποία διατυπώθηκαν οι δύο αιτιάσεις.

4. Ως προς τις έξι επιχειρήσεις που έχουν έδρα στο Βέλγιο, δεν χωρεί αμφιβολία, όπως άλλωστε δέχεται η Διάταξη του προέδρου της 23ης Μαΐου 1984, ότι η προσφυγή περιήλθε εκπροθέσμως στη γραμματεία του Δικαστηρίου. Πράγματι, προς τήρηση των προθεσμιών, τις οποίες τάσσει η κοινοτική ρύθμιση που ισχύει στην περίπτωσή μας (άρθρο 33, τρίτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ· άρθρο 81 του κανονισμού διαδικασίας· άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ του ίδιου κανονισμού), οι επιχειρήσεις αυτές έπρεπε να είχαν καταθέσει την προσφυγή τους το αργότερο στις 17 Φεβρουαρίου 1984. Όπως προκύπτει, όμως, η προσφυγή πρωτοκολλήθηκε στις 25 του ίδιου μήνα.

Με την απάντησή της, η πλευρά των προσφευγόντων δεν φαίνεται να αμφισβητεί το στοιχείο αυτό· ισχυρίζεται όμως ότι, λόγω του αδιαίρετου χαρακτήρα της προσφυγής, ο οποίος οφείλεται στην ταυτότητα δικαιώματος και σκοπού που χαρακτηρίζει την κοινή ενέργεια που έγινε της ιταλικής επιχείρησης και των βελγικών επιχειρήσεων, οι τελευταίες δικαιούνται να τύχουν της μακρότερης προθεσμίας, της οποίας απολαύει η Bensider που έχει έδρα στην Ιταλία. Δεδομένου ότι είνει βέβαιο ότι η προσφυγή της Bensider ασκήθηκε εμπροθέσμως και επομένως είναι παραδεκτή, το αδιαίρετό της — επιχειρηματολογούν οι προσφεύγοντες — έχει ως αποτέλεσμα ότι η συνέπεια αυτή πρέπει να ισχύσει και για τους λοιπούς προσφεύγοντες. Εξάλλου, δεν προσκρούει η συνέπεια αυτή σε κανένα αντίθετο κανόνα ή σε αντίθετη νομολογία.

Πρόκειται για άποψη ελκυστική μεν, αλλά αβάσιμη. Μεταξύ των πολλών προσφυγών που έχουν ασκηθεί στην υπό κρίση υπόθεση υφίσταται αναμφισβήτητα ταυτότητα του *petitum* (αιτήματος) και της *causa petendi* (νομικής βάσεως της προσφυγής)· υφίσταται, επομένως, σχέση αδιαιρέτου ή, καλύτερα, συναφείας. Δεν δικαιολογείται, ωστόσο, για το λόγο αυτόν η ευθυγράμμιση των διαφόρων προθεσμιών που προβλέπονται για την άσκηση προσφυγής του καθενός από τους διαδίκους με την μακρότερη προθεσμία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, σε περίπτωση συναφείας μεταξύ πλειόνων προσφυγών, η διαδικασία εξελίσσεται κατά τρόπο ενιαίο: με άλλα λόγια, οι αποδείξεις διεξάγονται και οι προσφυγές συζητούνται από κοινού. Τούτο δεν θίγει όμως την ανεξαρτησία τους: αυτό αποδεικνύεται, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι η δικονομική θέση των κατ' ιδίαν προσφευγόντων παραμένει εντελώς αυτοτελής. Έτσι, οποιοσδήποτε λόγος κατάργησης της δίκης που επισυμβαίνει ως προς έναν απ' αυτούς (παραδείγματος χάρη, ο θάνατος ή, ακόμη καλύτερα, η απλή παραίτηση) δεν επεκτείνεται στη θέση των άλλων.

Το ίδιο ισχύει και ως προς τις προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής στο κοινοτικό δίκαιο και ως προς την ενδεχόμενη παρέκτασή τους, δυνάμει του άρθρου 1 του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού διαδικασίας. Το άρθρο αυτό, υπενθυμίζω, ορίζει: «Αν οι διάδικοι δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, οι δικονομικές προθεσμίες παρεκτείνονται, λόγω αποστάσεως, ως εξής: — για το Βασίλειο του Βελγίου κατά δύο ημέρες· ... για ... την Ιταλική Δημοκρατία ... κατά 10 ημέρες». Ευχερώς μπορεί να παρατηρηθεί ότι η παρέκταση προβλέπεται και διαβαθμίζεται *αποκλειστικώς* σε συνάρτηση της απόστασης μεταξύ της έδρας του διαδίκου και της έδρας του Δικαστηρίου· δεν βλέπω γιατί η διαβάθμιση αυτή, ακριβώς διότι αναφέρεται αποκλειστικά στην έδρα του κάθε προσφεύγοντος, πρέπει να εγκαταλειφθεί σε περίπτωση συναφείας ή ασκήσεως κοινής προσφυγής. Για τους λόγους αυτούς, η προσφυγή των βελγικών επιχειρήσεων είναι αθεράπευτα εκπρόθεσμη και πρέπει να κριθεί απαράδεκτη.

5. Απομένει να εκτιμηθεί αν η προσφυγή μπορεί να κριθεί παραδεκτή ως προς την ιταλική επιχείρηση.

Όσον αφορά την τήρηση των προθεσμιών, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι στην περίπτωση αυτή η προσφυγή κατά της αποφάσεως 3717/83 ασκήθηκε εμπροθέσμως και είναι επομένως νομότυπη. Πράγματι, η Bensider, έχοντας μακρότερη προθεσμίας ασκήσεως, έπρεπε να καταθέσει το δικόγραφό της το αργότερο στις 25 Φεβρουαρίου 1984: και αυτό πράγματι έγινε.

Υπάρχει, ωστόσο, ένα άλλο ελάττωμα, από το οποίο πάσχει η προσφυγή. Η Bensider χαρακτηρίζεται ως εταιρία περιορισμένης ευθύνης ιταλικού δικαίου. Στις 25 Φεβουαρίου 1984 δεν είχε ακόμα εγγραφεί στο εμπορικό μητρώο της πόλης όπου έχει την έδρα της. Επειδή, σύμφωνα με την ιταλική έννομη τάξη, και ιδίως τα άρθρα 2331 και 2475 του Αστικού Κώδικα, «διά της εγγραφής στο εμπορικό μητρώο η εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα» (άρθρο 2331), καθίσταται προφανές — συνάγει η Επιτροπή — ότι κατά το χρόνο της καταθέσεως της προσφυγής η επιχείρηση Bensider δεν διέθετε την ικανότητα να είναι διάδικος ενώπιον του Δικαστηρίου. Το «Δεν υφίσταται αγωγή άνευ νομικής προσωπικότητας» αποτειλεί, με λίγα λόγια, τη μείζονα πρόταση από την οποία εκκινεί η καθής· και το συμπέρασμα είναι ότι η προσφυγή πρέπει να κριθεί απαράδεκτη, ελλείψει ικανότητας της προσφεύγουσας να είναι διάδικος.

Δεν νομίζω ότι είναι αναγκαίο εδώ, δεδομένου ότι πρόκειται για πραγματικά περιστατικά που διευκρινίζονται σαφώς στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να εκτεθούν με λεπτομέρεια οι σχετικές με τη γέννηση της προσφεύγουσας περιπέτειες, ούτε και να υπομνηστεί πώς αυτή συνεστήθη νομικώς. Σημειώνω, αντιθέτως, ότι η πρώτη θέση, την οποία προβάλλει προς άμυνά της η Bensider, στηρίζεται στην πρακτική, που είναι διαδεδομένη όχι μόνο στην Ιταλία, κατά την οποία η γενική συνέλευση εταιρίας μπορεί να επικυρώσει με αναδρομική ενέργεια τις πράξεις που συντελέστηκαν από το μοναδικό διαχειριστή πριν από την εγγραφή της εταιρίας στο εμπορικό μητρώο. Στην υπό κρίση περίπτωση, χάρη σ' αυτό το *πλάσμα δικαίου*, η Bensider διέθετε την ικανότητα να είναι διάδικος από τις 9 Φεβρουαρίου, ημερομηνία της ιδρυτικής της πράξης· τη διέθετε επομένως και στις 25 Φεβρουαρίου, όταν κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου η υπό κρίση προσφυγή.

Η προσφεύγουσα αποκρούει την ένσταση της Επιτροπής και από μια δεύτερη σκοπιά. Στηρίζεται σ' έναν ιταλικό κανόνα δικαίου — αυτόν κατά τον οποίο η ικανότητα να είναι κανείς διάδικος προϋποθέτει εγγραφή στο εμπορικό μητρώο — τον οποίο το κοινοτικό σύστημα αγνοεί. Εξ αυτού συνάγει ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση του εν λόγω κανόνα σε δίκη ενώπιον του Δικαστηρίου.

Όπως και η Επιτροπή, θεωρώ και εγώ την προσφυγή απαράδεκτη· κατά τη γνώμη μου, όμως, για να καταλήξει κανείς σε όμοιο συμπέρασμα δεν είναι απαραίτητο να ακολουθήσει την ίδια οδό που μας προτείνει η καθής. Πράγματι: καταρχήν, κάποιος που θέλει να εξακριβώσει αν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει την ικανότητα να είναι διάδικος θα διερωτηθεί αν τη διαθέτει σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, η έρευνα περί της συνδρομής της προϋποθέσεως αυτής δεν πρέπει πάντοτε και κατ' ανάγκη να έχει αποφασιστικό χαρακτήρα.

Ας λάβουμε μια περίπτωση όσο το δυνατόν παρεμφερή προς την υπό κρίση υπόθεση: η νομική προσωπικότητα, την οποία έχει αποκτήσει μια επιχείρηση (παραδείγματος χάρη, ένας έμπορος χάλυβα) βάσει της έννομης τάξης του κράτους όπου ασκεί δραστηριότητα, δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής ότι η επιχείρηση αυτή έχει και το δικαίωμα να ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Φυσικά, είναι αληθές και το αντίστροφο: έτσι, το γεγονός ότι η επιχείρηση στερείται νομικής προσωπικότητας δεν την

εμποδίζει, αυτό καθαυτό, να προσφύγει στο ίδιο άρθρο.

Τι μας υποδεικνύει το παράδειγμα αυτό; Νομίζω ότι είναι δυνατό να συναχθεί απ' αυτό ένας κανόνας συμπεριφοράς: στην κοινοτική σφαίρα, το παραδεκτό προσφυγής ακυρώσεως μπορεί όντως να κριθεί σύμφωνα με προϋποθέσεις οριζόμενες ειδικά από το κοινοτικό δικονομικό σύστημα· απεναντίας, δεν υπάρχει απαρέγκλιτη υποχρέωση αποδείξεως κατά προτεραιότητα του αν υφίστανται και οι προϋποθέσεις που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για ανάλογες προσφυγές.

Η νομολογία σας είναι πλούσια σε σχετικά προηγούμενα. Προσθέτω ότι, όποτε επρόκειτο να κριθεί η ικανότητα προσώπου να είναι διάδικος ενώπιον του Δικαστηρίου μας, το τελευταίο στηρίχτηκε πάντοτε σε πραγματιστικά και συγκεκριμένα κριτήρια, υπό την έννοια ότι δεν απέδωσε υπερβολική σημασία στα στοιχεία τύπου που προβλέπουν τα δίκαια των διαφόρων κρατών μελών (βλ. την πρόσφατη απόφαση της 28. 10. 1982, υπόθεση 135/81, Groupement des Agences de voyages, Asbl, κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 3799). Σε τελική ανάλυση, νομίζω ότι, για την έγκυρη σύσταση της έννομης σχέσης της κοινοτικής δίκης, το Δικαστήριο αποδίδει πρωταρχική σημασία σε μία προϋπόθεση: δηλ. στο να έχει ο διάδικος από την αρχή τη δυνατότητα να ασκήσει *νομίμως* τα δικονομικά του δικαιώματα. Με άλλα λόγια, πρέπει να πληροί τους όρους της νομιμοποίησης που αντιστοιχούν στο δικαίωμα, το οποίο, προτίθεται να ασκήσει στη συγκεκριμένη δίκη.

Ας έρθουμε τώρα στην υπό κρίση υπόθεση. Και εδώ αμφισβητείται η νομιμοποίηση προσώπου προς συμμετοχή σε κοινοτική δίκη: επομένως, όπως μόλις παρατήρησα, η λύση πρέπει να αναζητηθεί στο πεδίο της σχετικής έννομης τάξης. Το ερώτημα που θέτω είναι το εξής: κατά τη λήξη της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής (25 Φεβουαρίου 1984), μπορούσε η Bensider νομίμως να ασκήσει το δικαίωμα να είναι διάδικος, όπως αυτό ρυθμίζεται στο άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ; Κατά τη γνώμη μου η απάντηση είναι αρνητική.

Αρχίζω, υπενθυμίζοντας τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο κανόνας αυτός. Ορίζει ότι «οι επιχειρήσεις ... δύνανται ... να ασκήσουν προσφυγή ... κατά γενικών αποφάσεων και συστάσεων που θεωρούν ότι συνιστούν έναντι αυτών κατάχρηση εξουσίας». Πρώτον, επομένως, για να ασκηθεί προσφυγή πρέπει να υπάρχει επιχείρηση. Έπειτα, η επιχείρηση μπορεί να προσβάλει τις γενικές αποφάσεις ή συστάσεις, επικαλούμενη όμως μία και μόνη αιτίαση: την κατάχρηση εξουσίας, κατά το μέτρο που την αφορά άμεσα. Ας αναλύσουμε με τη σειρά τις δύο αυτές προϋποθέσεις.

Η συνδρομή της πρώτης, νομίζω, μπορεί να εξακριβωθεί μόνο υπό το φως του ορισμού της επιχείρησης που παρέχει η Συνθήκη ΕΚΑΧ στο άρθρο 80. Όπως ήδη ανέφερα στην παράγραφο 2, με τον προφανή σκοπό να υπαγάγει τους εμπόρους χάλυβα στην κοινοτική ρύθμιση της αγοράς άνθρακα και χάλυβα, το άρθρο 2 της αποφάσεως 3717/83 ορίζει τους εν λόγω επιχειρηματίες ως «επιχειρήσεις διανομής ... που πραγματοποιούν πωλήσεις ... στο εσωτερικό της κοινής αγοράς». Η εν λόγω διάταξη αξιώνει, επομένως, από τις επιχειρήσεις, στις οποίες επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις, να πληρούν τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο γενικότερο ορισμό που περιέχει το άρθρο 80: να είναι δηλαδή επιχειρήσεις που ασκούν συνήθως δραστηριότητα διανομής.

Στη διατύπωση αυτή, όπως είναι προφανές η έμφαση δίνεται στο επίρρημα. Τι

σημαίνει «συνήθως»; Δηλώνω ευθύς αμέσως ότι στη νομολογία του Δικαστηρίου δεν βρήκα προηγούμενα χρησιμεύοντα στην αποσαφήνιση του περιεχομένου και του εννοιολογικού εύρους του όρου αυτού. Αποτελεί γεγονός, ωστόσο, ότι σε δύο τουλάχιστον από τις τρεις περιπτώσεις, όπου έγινε αντικείμενο επικλήσεως, οι υπό κρίση επιχειρήσεις ασκούσαν εμπορία και πραγματοποιούσαν πράγματι πωλήσεις, μάλιστα από μακρού χρόνου (απόφαση της 20. 3. 1957, υπόθεση 2/56, εξορυκτικές επιχειρήσεις του λεκανοπεδίου του Ρουρ κατά Ανωτάτης Αρχής ΕΚΑΧ, Racc. 1957, σ. 9· Διάταξη της 4. 12. 1957, υπόθεση 18/57, Nold κατά Ανωτάτης Αρχής ΕΚΑΧ, Racc. 1957, σ. 231· απόφαση της 19. 3. 1964, υπόθεση 67/63, Société Rhénane d'Exploitation et de Manutention «Sorema» κατά Ανωτάτης Αρχής ΕΚΑΧ, Racc. 1964, σ. 293).

Πληροί, όμως, η επιχείρηση Bensider την προϋπόθεση αυτή; Το άρθρο 4 του καταστατικού της αναφέρει, βεβαίως, ότι σκοπός της είναι η διαμεσολάβηση στην κυκλοφορία και η εμπορία των προϊόντων σιδήρου και χάλυβα. Όποιος όμως αναγνώσει το *curriculum vitae* της δεν θα μπορέσει βασίμως να ισχυριστεί ότι, κατά το χρόνο λήξεως της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής, ο σκοπός αυτός είχε επιδιωχθεί από τα όργανά της κατά τρόπο κανονικό και πραγματικό. Τα έγγραφα, τουλάχιστον, του φακέλου της υποθέσεως δεν μας παρέχουν καμία σχετική ένδειξη: και αυτό αρκεί, κατά τη γνώμη μου, για να συναχθεί ότι στις 25 Φεβρουαρίου 1984 η Bensider δεν διέθετε την ικανότητα να είναι διάδικος, την οποία αξιώνει το άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος της Συνθήκης ΕΚΑΧ, για να ζητήσει την ακύρωση της αποφάσεως 3717/83.

Αρκεί αυτό για να υποστηριχτεί ότι ο όρος «συνήθως» σημαίνει επανειλημμένη και παρατεταμένη άσκηση της δραστηριότητας διανομής; Το θεωρώ αμφίβολο, διότι παρόμοια ερμηνεία αφήνει πολλά ανοικτά ερωτήματα (πόσες πράξεις διανομής απαιτούνται για να μπορεί να γίνει λόγος για «επανειλημμένη» άσκηση; Και πόσος χρόνος πρέπει να παρέλθει ώστε η εν λόγω άσκηση να θεωρηθεί και «παρατεταμένη»;). Απεναντίας, πιστεύω ότι στην ορθή κατεύθυνση μας οδηγεί το λεξικό της γαλλικής γλώσσας, στο οποίο το επίθετο «συνήθης» εξηγείται ως χαρακτηρισμός συμπεριφοράς «που ανάγεται στη συνήθεια λόγω του τακτικού και σταθερού της χαρακτήρα» (*Petit Robert*, Παρίσι, 1981). Να λοιπόν δύο έννοιες που ο δικαστής μπορεί να εκτιμήσει χωρίς δυσχέρεια. Σύμφωνα με το άρθρο 80, επομένως, η άσκηση της δραστηριότητας διανομής πρέπει να μην είναι περιστασιακή: να είναι δηλαδή κανονική, συνήθης ή, αν προτιμάτε, πραγματική.

6. Ας έρθουμε στη δεύτερη από τις δύο προϋποθέσεις που προβλέπει το ίδιο άρθρο 33: την ύπαρξη, όσον αφορά την προσφεύγουσα, «καταχρήσεως εξουσίας έναντι [αυτής]». Προχωρώ στην εξέταση, αρχίζοντας με το ζήτημα που έθιξε για πρώτη φορά η Επιτροπή κατά την προφορική διαδικασία. Κατά τη φάση εκείνη, ο εκπρόσωπος της καθής, επαναλαβάνοντας κατά γράμμα επιχείρημα που περιλαμβανόνταν στη Διάταξη του προέδρου της 23ης Μαΐου 1984 (αιτιολογική σκέψη 25), υποστήριξε ότι, ασχέτως της νομικής καταστάσεως της Bensider κατά το χρόνο καταθέσεως της προσφυγής, αυτή δεν είχε έννομο συμφέρον να προσβάλει την απόφαση 3717/83. Πράγματι, η εν λόγω πράξη τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1984 και κατά την ημερομηνία αυτή, και αν ακόμη θεωρηθεί βάσιμη η άποψη περί αναδρομικής επικυρώσεως, η Bensider πόρρω απείχε ακόμη από του να έχει συσταθεί: επομένως, η προσφυγή πρέπει να κριθεί

απαράδεκτη, εκτός αν γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε κατάχρηση εξουσίας έναντι ανύπαρκτης επιχείρησης.

Στο νέο αυτό επιχείρημα, η Bensider αντέδρασε ισχυριζόμενη ότι, στην υπό κρίση περίπτωση, αντικείμενο της προσφυγής ακυρώσεως είναι όχι ατομική αλλά γενική απόφαση: δυνάμενη, για το λόγο αυτό, να πλήξει την ιταλική επιχείρηση κατά το ίδιο μέτρο που πλήττει τις άλλες προσφεύγουσες εταιρίες και εν γένει ολόκληρο τον τομέα του εμπορίου άνθρακα και χάλυβα.

Για άλλη μια φορά συμφωνώ με το αποτέλεσμα το οποίο έχει ως στόχο η Επιτροπή, όχι όμως με το επιχείρημα που προβάλλει για να καταλήξει σ' αυτό. Πράγματι, ο ισχυρισμός ότι, ενόσω η προθεσμία προσβολής γενικής αποφάσεως δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί, ένα από τα υποκείμενα στα οποία απευθύνεται η εν λόγω απόφαση δεν μπορεί να την προσβάλει διότι δεν υφίστατο κατά το χρόνο της έκδοσής της σημαίνει: α) ότι συγχέεται η νομική θέση του αποδέκτη κανόνα δικαίου (που αποτελεί φαινόμενο του ουσιαστικού δικαίου) με το έννομο συμφέρον του να προσβάλει ως παράνομη την πράξη που περιέχει τον εν λόγω κανόνα (που αποτελεί, αντίθετα, καθαρώς δικονομικό φαινόμενο)· β) ότι συγχέεται η κατάχρηση εξουσίας, που αποτελεί ελάττωμα της κοινοτικής πράξης, με το αποτέλεσμα αυτής της πάσχουσας πράξης, που έγκειται στη βλάβη την οποία αυτή παράγει στη σφαίρα του συμφέροντος του αποδέκτη.

Πράγματι, όπως είναι γνωστό, η κατάχρηση εξουσίας αναφέρεται αποκλειστικά στην πράξη: θα έλεγα σχεδόν ότι αποτελεί έναν τρόπο υπάρξεώς της, έστω και παθολογικό, εφόσον συνίσταται στην αντικειμενική πλημμέλεια της πράξης σε σχέση με τον καθοριζόμενο από τον κανόνα σκοπό.

Αν, όμως, έτσι έχουν τα πράγματα, πρέπει να αποκλειστεί ότι η κατάχρηση εξουσίας, όπως και κάθε άλλο ελάττωμα νομιμότητας, μπορεί να βλάψει ευθέως ορισμένο πρόσωπο. Βλαπτική είναι, και μόνον αυτή μπορεί να είναι, η πράξη· η οποία είναι προφανώς ικανή να πλήξει και τα συμφέροντα προσώπου συσταθέντος μετά την έκδοσή της, το οποίο είναι, εν πάση περιπτώσει, αποδέκτης της.

Δεν προτίθεμαι να επεκταθώ περαιτέρω στο περιεχόμενο της έννοιας της καταχρήσεως εξουσίας. Είναι, αντιθέτως, αναγκαίο να διευκρινιστεί, και τούτο — εννοείται — μόνο σε σχέση με το παραδεκτό, η έννοια της έκφρασης «έναντι αυτών». Υπάρχει, λοιπόν, επί του σημείου αυτού μια απόφασή σας (η της 9ης Ιουνίου 1964, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 55 έως 59 και 61 έως 63/63, Acciaierie Fonderie Ferriere di Modena και λοιποί κατά Ανωτάτης Αρχής, Racc. 1964, σ. 413) που μου φαίνεται καθοριστική. Στη σελίδα 448 του γαλλικού κειμένου, το οποίο προτιμώ, διότι είναι ακριβέστερο, παρατηρήσατε ότι ο λόγος ακυρώσεως περί καταχρήσεως εξουσίας «είναι παραδεκτός, στην περίπτωση προσφυγής κατά γενικής αποφάσεως, μόνον όταν ο προσφεύγων ... [εκθέτει] κατά τρόπο πειστικό τους λόγους για τους οποίους η έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης προκαλεί άμεση ζημία στα συμφέροντά του». Και καταλήξατε: «εφόσον η προσβαλλόμενη πράξη θίγει όλες τις προσφεύγουσες στο ίδιο μέτρο, δεν μπορεί να υποστηριχτεί ότι επιφέρει άμεση προσβολή στα ατομικά συμφέροντα της καθεμιάς και ότι συνιστά, ως εκ τούτου, κατάχρηση εξουσίας "έναντι αυτών"».

Δεν τίθεται, με άλλα λόγια, ζήτημα κοινού συμφέροντος· κατά των γενικών αποφάσεων ΕΚΑΧ οι επιχειρήσεις μπορούν να προσφύγουν μόνο για να υπερασπίσουν τα ιδιωτικά τους συμφέροντα: επομένως, *uti singuli* (ως ιδιώτες) και όχι *uti cives* (ως πολίτες). Είναι αυτή η περίπτωση της Ben-

sider; Νομίζω ότι μπορώ να το αποκλείσω. Στο μέτρο που επιτρέπεται εδώ παρόμοια εξέταση, παρατηρώ ότι η απόφαση 3717/83 απευθύνεται σε ολόκληρη την κατηγορία των εμπόρων χάλυβα, επιβάλλοντας σε όλα τα μέλη της πιστοποιητικό παραγωγής για τις παραδόσεις που προορίζονται για τα άλλα κράτη μέλη. Δεν αντιλαμβάνομαι επομένως πώς μπορεί να προσβάλει ευθέως το ατομικό συμφέρον της επιχειρήσεως Bensider· και ακόμη περισσότερο πώς μπόρεσε να το θλάψει όταν αυτή είχε μόλις συσταθεί. Η ίδια, άλλωστε, η προσφεύγουσα το παραδέχτηκε με το δικόγραφο της προσφυγής καθώς και κατά την προφορική διαδικασία, ισχυρισθείσα ότι «η απόφαση την αφορά για τον ίδιο λόγο που αφορά και τις άλλες προσφεύγουσες εταιρίες και ... το ανεξάρτητο εμπόριο στο σύνολό του».

Οι σκέψεις αυτές με άγουν στο συμπέρασμα ότι η προσφυγή της Bensider, κρινόμενη χωριστά από τις προσφυγές των άλλων προσφευγόντων, είναι απαράδεκτη λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 33, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Πράγματι, κατά το χρόνο της καταθέσεώς της, η προσφεύγουσα δεν ασκούσε συνήθως τη δραστηριότητα διανομής και δεν διέθετε επομένως την αναγκαία νομιμοποίηση ως διάδικος. Περαιτέρω, δεν απέδειξε *in limine litis* την ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας έναντι αυτής.

Κατόπιν της αναλύσεως αυτής, μου φαίνεται περιττό να εξεταστεί η ένσταση απαραδέκτου κατά της προσφυγής της Bensider από τη σκοπιά της ανικανότητας της προσφεύγουσας να είναι διάδικος με γνώμονα τους κανόνες και την πρακτική που ισχύουν στην Ιταλία. Και επιπλέον: παρόμοια εξέταση δεν θα ήταν καν αποφασιστικης σημασίας, διότι, όπως παρατήρησα ανωτέρω, στο δικαιικό σύστημα της Κοινότητας, η ενδεχόμενη έλλειψη της ικανότητας να είναι κανείς διάδικος κατά το εθνικό δίκαιο δεν εμποδίζει να αναγνωριστεί στον προσφεύγοντα δικαίωμα να είναι διάδικος ενώπιον του Δικαστηρίου.

7. Βάσει όλων των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να κηρύξει απαράδεκτη την προσφυγή που κατατέθηκε στη γραμματεία στις 25 Φεβρουαρίου 1984: όσον αφορά την εταιρία περιορισμένης ευθύνης Bensider, ελλείψει των δικονομικών προϋποθέσεων του άρθρου 33, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ· όσον αφορά τις έξι βελγικές επιχειρήσεις, λόγω μη τηρήσεως των δικονομικών προθεσμιών.

Με βάση το κριτήριο του ηττηθέντος διαδίκου, τα δικαστικά έξοδα — περιλαμβανομένων και εκείνων της διαδικασίας λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, ως προς τα οποία είχε γίνει επιφύλαξη — πρέπει να βαρύνουν τους προσφεύγοντες.